

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בקו בית נאמן:
079-9270505

נושאי השיעור:

הלכות חודש ניסן פרק א' מתוך ספר ה' נסי למרן רבנו שליט"א

שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום

שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום¹ (מיום פורים ואילך)². אולם אין זה חיוב גמור, ומותר לכל תלמיד חכם להמשיך בלימודו במקום שלבו חפץ, ואין דין זה אלא להיחשב "שואל כענין"³. ומכל מקום המורים הוראות רבים או הנותנים שיעורים ומרביצים תורה, צריכים ללמוד ולחזור על הלכות הפסח להיות בקיאים בהלכות אלו, ולהודיע לעם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו. ועכ"פ בימי החגים עצמם צריך ללמוד ולדרוש בהלכות פסח בפסח והלכות חג בחג, וכתקנת משה רבנו (מגלה דף ל"ב ע"א), שנאמר וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל (ויקרא כ"ג מ"ד)⁴.

"ולגשמים בעתם ולטללי ברכה"

בשבת שלפני ראש חודש ניסן, בנוסח הכרזת ראש חודש כשאומר הש"ץ יחדשו הקב"ה עלינו וכו' לטובה וכו', הנכון לומר: "ולגשמים בעתם ולטללי ברכה", דהיינו

1. ש"ע (סימן תכ"ט ס"א).
2. ופורים עצמו בכלל. כ"כ הרב חזון עובדיה בהערות בשם המחבר (סי' תכ"ט סק"ב) ותשובה מאהבה ח"א (סי' ק"צ) ודלא כהפ"ח. ע"ש. ורמז לדבר ליהודים היתה אורה (אסתר ח' ט"ז), אורה בגמי' דין פסח, וכדרשת חז"ל במגילה (דף ט"ז ע"ב) אורה זו תורה. ונ"מ פשוט שאם באו שני אנשים ביום פורים לשאול מהרב, אחד בהלכות פורים והשני בהלכות פסח, נזקקים תחילה לראשון, כי דבר בעתו מה טוב. וכ"כ בחזון עובדיה.
3. כן פירש הר"ן בפ"ק דפסחים (דף ב' סע"ב מדפי הר"ף) והובא בב"י (ר"ס תכ"ט). ובשו"ת יביע אומר ח"ב (סי' כ"ב אות א) הביא ראייה לזה בשם הגאון טורי אבן (מגלה דף ל"ב ע"א) ממ"ש בפסחים (דף ו' ע"ב) מאי טעמא דת"ק, שהרי משה עומד בפסח ראשון ומהיר על פסח שני (כפ' בהעלותך). מאי טעמא דרשב"ג, שהרי משה עומד בר"ח ומהיר על הפסח שנאמר החדש הזה לכם וגו' בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות. והשתא קשה לת"ק מאה דמשה עומד בר"ח ומהיר על הפסח, ואמאי לא הזהיר שלשים יום קודם פסח. ולפ"ד הר"ן שאין חיוב לדרוש בהלכות פסח, אתי שפיר. והקשה ע"ז הרב יביע אומר זצ"ל שא"כ הואיל ומצינו שמשה עומד בר"ח ומהיר על הפסח אף בלא שום שאלה, יוצא לנו שעכ"פ ב' שבתות קודם פסח צריך לדרוש ברבים, והדרא קושיית מרן לדוכתה דמאי איריא לדרוש הלכות פסח בפסח וכו'. ע"ש. ולענ"ד לא קשיא, דהתם ודאי הוצרך לדרוש ב' שבתות קודם פסח, דאין ידרוש לאחר מעשה בפסח עצמו בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו', והם לא ידעו כלום מזה, אבל לדין של הכוונה רק להזכיר הלכות פסח, מסתמא כלם יש להם ידיעת בית רבם, ומי שנתפק ישאל למורה, וא"צ לדרוש רק בפסח עצמו הלכות חמץ ותערובתו והלכות יום טוב ועוד. אבל עיקר קו' הטורי אבן לכאורה לק"מ, שהרי משה לא נצטווה על כך אלא בר"ח ניסן כמ"ש החדש הזה לכם ראש חדשים ופירשו רז"ל שהראהו הלבנה בחידושה ואמר לו כזה ראה וקדש, ואין ידרוש להם לפני כן. והקב"ה יודע שדור המדבר הם חכמים גדולים ודי להם בשתי שבתות קודם פסח, אבל לדין צריך שלשים יום. וזו דעתו של ת"ק. ופשוט.
4. חזון עובדיה. ונראה טעם הדרשה משום דהול"ל וידבר משה את כל הדברים האלה אל בני ישראל, כמו בכ"ד, ולמה הדגיש את מועדי ה'. אלא הכוונה שבכל מועד מועד הודיע להם את ההלכות שלו. ודרך התורה להזכיר שוב פעם את ההלכה בזמנה. אע"פ שכבר למדנו אותה לפני כן. כגון בפ' תזריע וביום השמיני ימול בשר ערלתו (וכבר למדנו זה בפ"ל דף ו'). ובפ"אמוז (כ"ג כ"ב) ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה וגו', אע"פ שכבר נצטוו ע"ז בפ' קדושים. כלומר אל תשכחו דבר זה בזמנו, וכמ"ש הראב"ע שם.

לגשמים "בעתם" עד ערב פסח, ומשם ואילך לטללי ברכה⁵.

בכל חודש ניסן אין נופלים על פניהם

בכל חודש ניסן אין נופלים על פניהם ואין אומרים יודי ותחנונים⁶, מפני שכל החודש הוא ימי שמחה לישראל בתקופות העבר ההווה והעתיד⁷, כי באחד בניסן הוקם המשכן, ושנים עשר נשיאי שבטי ישראל הקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח במשך שנים עשר יום, נשיא אחד ליום, ולאחרת הוא יום י"ג בניסן היה יום אסרו חג שלהם, ויום י"ד בניסן הוא ערב פסח, ולאחר מכן שבעת ימי הפסח, ויום כ"ב בניסן הוא אסרו חג של פסח. ובנין בית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו, יהיה ביום טוב של פסח, כי בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל, וחנוכת בית המקדש שתהיה נמשכת שבעה ימים, תתקיים לאחר הפסח, כי אין מערבים שמחה בשמחה. וכך עשו בימי חזקיהו המלך את חג המצות שבעת ימים בשמחה גדולה והוסיפו עוד שבעת ימים אחרים שמחה (דה"ב ל' פסוק כ"א כ"ג). נמצא שכל ימי חודש ניסן מקודשים לימי שמחה וששון לישראל. לכן אין ראוי לומר יודי ותחנונים ונפילת אפים בימים אלו⁸. ויש אומרים לפי שיצא רוב החדש בקדושה ממשכים כלו בקדושה⁹.

פרשת הנשיאים

מנהג טוב לקרות בכל יום החל מראש חודש ניסן, פרשת הנשיא של אותו יום¹⁰,

5. כן נ"ל. וע' בן איש חי ש"ב (פרשת ויקרא אות ח').
6. ש"ע (סי' תכ"ט סעיף ב').
7. ונ"ל עוד טעם כעיקר שאין נופלים על פניהם מר"ח ניסן, כי נפילת אפים רשות כידוע מדברי הגאונים (עיין בטור סי' קל"א), ומר"ח ניסן כלם טרודים בעסקי החג בהגעלה והכשר כלים ומצות ומרור וחרוסת וכו' ואיכא טירחא דציבורא להארץ בתפלה. [וכן בין יו"כ לסוכות טרודים בצרכי החג והכנת הסוכה וד' מינים. אבל מר"ח סיון עד שבועות לדעת מרן (בסי' קל"א ס"ז) אומרים נפ"א ותחנון. ע"ש. והיינו טעמא דליכא טירדא כ"כ כמו בפסח (סוכות). וכי"ב כתב הרמב"ם (פ"ה מהלכות סנהדרין ה"ט) שאין קובעים זמן לב"ד לא בימי ניסן ולא בימי תשרי, מפני שהעם טרודים במועדות. ע"ש.
8. ע"פ חזון עובדיה, בתוספת נופך.
9. בית יוסף.

10. ובר"ח ניסן קוראים פ' נחשון בן עמינדב למטה יהודה שהיה מלך לשבטים אבל לא היה בכור השבטים, והוא רמז לחדש ניסן שהוא מלך וראש לחדשים, אבל אינו בתחלת השנה, וכמו שהוכיח הראב"ע (שמות י"ב א) מפסוק וחג האסיף בצאת השנה, ומפסוק מקץ שבע שנים במועד שנת השמטה בחג הסוכות, שגם בימי התנ"ך היו מונים לשנה מתשרי. וע"ע בירושלמי (ריש ר"ה): החדש הזה לכם ראש חדשים, לכם הוא ראש ואינו ראש לשנים, והובא בתורה תמימה (שמות י"ב ב', אות י"ב). ע"ש. וע"ע בקונט' פרפראות לחכמה (סימן ט) שבטו"ס סלת נקיה שלי.

וביום ב' בניסן קורין של שבט יששכר שהוא עמוד התורה, ובאותו יום חל חג השבועות יום מתן תורה (שמעתי מר' מרדכי גנוט ה"י). ובעשרה בניסן קוראים הנשיא של שבט דן והוא היום שחל בו ראש השנה הבא, וסימניך "דן ידין עמו" (כן ראינו בשם הגאון ר' זלמן מוילנא זצ"ל). ונהגים בתונס לקרוא פרשת הנשיאים בעמידה זכר לקרבן שמקריבים מעומד כמ"ש לעמוד לשרת (דברים י"ח ה). ולפני כן אומרים חמשה פסוקים: עזרנו בשם ה' וגו', כי שם ה' אקרא וגו', תורה צוה לנו וגו', בא"י למדני חוקיך, שמע ישראל וגו'. ואחר פרשת הנשיאים אומרים שיר המעלות לדרוש שמחת יוגו' וקדישי יאס שלמא. ואין ראוי לבטל מנהג ישראל שנהגו בו כמה דורות בטענה שעדיף לומר במקום זה הלכות וכו', והרי אין אומרים תחנון בימים אלו, ויצא הפסדו בכשרו. ובסגנון זה נוכל לבטל גם את הקרבנות שלפני התפלה ופרק איהו מקומן

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים (בין באויר) בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם ויציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבדו גאלה השתא בעגלא ובזמן קרוב וגאמר אמן. ובכללם לכל חיילי ישראל הקרבים המוסרים נפשם חזק ונתחזק בעד-עמנו ובעד ערי אלקינו.

עיצוב גרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:22	19:34	20:15
18:39	19:36	20:13
18:28	19:36	20:12
18:38	19:35	20:12

הספד בחודש ניסן

אין מספידין בחדש ניסן²⁴. וכן הספד בקלטת, אם המספיד בוכה, אין לשמוע הקלטת בחדש ניסן. אמנם להספיד חכם בפניו שר²⁵.

תיקון חצות בימי ניסן

בחדש ניסן אין אומרים תיקון חצות אלא רק תיקון לאה. ובחול המועד פסח אין אומרים אף תיקון לאה²⁶.

מנהג ה"בסיסה"

נוהגים יוצאי א"ג רבא לבלי ראש חודש ניסן לעשות מאכל הנקרא "בסיסה", והוא עשוי מקמח קלי ונותנים עליו שמן, ומקפידים לערב השמן עם הקמח ע"י מפתח עד שיתגבל²⁷. וגם אם חל ר"ח ניסן בשבת נוהגים להקל לגבל כנ"ל, ויש להם על מה שיסמוכו. ומי שירצה לחוש לכתחלה לדעת היש אומרים בש"ע (סימן שכ"א סעיף ט"ז), יתן הקמח תחלה וגם יעשה הבליה רכה²⁸.

(מ"ב' אות א'). ובש"ת תפארת יוסף (זליכה, סי' ד') בשם קב הישר (סי' פ"ח) ועוד.

24. ש"ע (סי' תכ"ט ס"ב).

25. ע' כה"ח (סי' ת"כ אות א' וסי' תקמ"ז אות כ"ג).

26. בא"ח שנה א' (פרשת וישלח אות ז').

27. על שרשי המנהג וטעמו ראה בספר ממלכת כהנים (להר"ג ר' שושן כהן צ"ל, עמוד שנה), ובספר מגדולי ישראל ח"ד (עמוד ב), ובספר אסף המזכיר (ענר בסיסה), וע"ע בספר "מסעי בארץ לוב" (ח"ב עמוד 89). וע"ע במ"ש בחלק השו"ת (סי' א').

28. זכרי כהונה ח"א (מערכת השו"ת אות ל). ועייני מה שכתבתי עוד בזה (בפרק י"ח סעיף ד' בהערה).

עליה לקבר בניסן

מותר לעלות בחודש ניסן לקברי הנפטרים ביום השבעה ובשלשים, ואם יש חשש שיבכו וכו' אין עולים בניסן²³.

תפלה לעני כי יעטוף, י"ל בפשיטות ממזמור הנ"ל נתקן לימי תעניות ולא לשאר ימים. שאין יאמר כי שכחתי מאכול לחמי וגו' ואני כעשב איבש וגו', ומחכה לו ארוחה דשנה בבית. גם מ"ש עוד שלא ראינו קבלה זו בראשונים וכו', הבין "ראשונים" כמו שמבינים בישיבות דהיינו הרמב"ן והרשב"א והר"ן וכדומה, ואינו כן אלא קבלה מדורות הראשונים. ועצם הדבר שהוצרך הגרי"ח ז"ל לברר מנהג קהל חסידים בירושל"ו בזה, מוכיח שלא שקט לבו הטהור על מנהג זה שלא לאומרו בימים שאין בהם תחינה. שראה בו הלכתא בלא טעמא. ושמעתי שהגר"ח בספרו "החיים והשלום" על תהלים רמז בפסוק ביום צרתי אקראך אקראך, כלומר ממזמור כ' (יענן ה' ביום צרה), וא"כ א"ש טובא שמזמור יענן ותפלה לדוד קשורים ביחד. ותו לא מדי. ש"ע (סי' תכ"ט ס"ב).

22. כה"ח שם (אות ט"ל) וחזון עובדיה, דלא כהרמ"א בהגה שם.

23. ודוק לקברי קרוביו אסור, שגורם לצער ובכי, אבל לקברי צדיקים מותר לילך אפילו בחול המועד. וכן נהגו בחו"ל לבקר קברי הצדיקים בחוה"מ פסח, והיה הולך אתם אמה"ג זצ"ל, ואין פוצה פה ומצפצף. וכיוצא בזה התיר הבא"ח (סוף פרשת וישב אות כ"ב) לבקר קברי הצדיקים בחנוכה ולא קברי קרובים. ע"ש. וכן הראוני בסוף ספר שבחי מהר"ח, שפעם אחת שלחו רבו האר"י ז"ל על קברי צדיקים בחול המועד להתפלל עליהם, רק בשבת וי"ט הזהירו שלא לילך. ע"ש. וע"ע בס' יקרא דחיי (סימן י"ב אות מ"ו) בשם הגר"ע יוסף זצ"ל, ובספר נפש חיה

חידושי פרשת צו, מתוך ספר בית נאמן על התורה הנד"מ

ובלי מ"ם אינו כ"כ בדיוק. ע"ש. ועייני להרד"ק בשמואל ב' (י"ט מ"א) שכתב כי לשון חצי ומחצית ומחצה אינו אלא חלוק החלק מהכלל, פעמים הוא חלק בחלק בשוה וזהו ברוב, ופעמים אינו בשוה. ע"ש. ובאמת כל הדוגמאות שהביא הרד"ק אינם אלא בלשון חצי ולא מחצית. ומ"מ לגבי קרא דידן גם רד"ק מודה דכיון דכתיב מחציתה בבקר ומחציתה בערב על כרחך חצי ממש קאמר כמ"ש בחומש בית נאמן בפסוק וחצי הדם זרק על המזבח (שמות כ"ד ו). ועמ"ש עוד בזה בחומש בית נאמן ח"ב (בראשית ל"ג א; עמוד רמז) באורך.

ז' (י"ט) כל טהור יאכל בשר. יש לרמוז למ"ש בגמ' פסחים (דף מ"ט ע"ב) עם הארץ אסור לאכול בשר, שהרי חכמים גזרו טומאה על בגדי ע"ה, וכמ"ש הרמב"ם (פ"י מהלכות מטמאי משכב ומושב) שעם הארץ הוא בחזקת טמא ובגדיו מדרס לטהרות. ע"ש. ולכן כתיב כל טהור לאפוקי ע"ה.

ד' (כ"ב-כ"א) וידבר ה' וגו' כל חלב שור וכשב. מנהג כל העולם אשכנזים וספרדים שפרשת "כל חלב שור וכשב" סתומה לגמרי ואין כאן ריוח כלל (וכדעת מרן בסוף משנה פ"ח מהלכות ס"ח), וסימני: "חלבמו סגרו". ומנהג תימן להפך, לעשות כאן פרשה פתוחה ולעומת זה לסגור בפרשה הבאה "המקריב את זבח שלמי". ויש דעה שלישית והיא דעת הגהות מיימוניות (שם) ששתייהן פתוחות. וכבר הוכיח הגאון ר' מנחם די לונזאנו זצ"ל בספרו "אור תורה" בר איות חזקות שהגירסא הנכונה בדברי הרמב"ם כמנהגו. ע"ש באורך (גם בכתר ארם-צובה אין עזה עדות ברורה, וכיום חלק זה חסר כידוע). ויש טוענים על מנהגו, מה נשתנה וידבר דכל חלב מכל "וידבר ה' אל משה לאמר" שבתורה, שיש לפנייהם פרשה אם פתוחה אם סתומה. והרמז"ל השיב שמצינו כיוצא בזה בפרשת וארא (ח' א') "ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן" דמכת הצפרדעים, שאין שם פרשה. ע"ש. וכיו"ב עוד בפרשת נשא (ד') ויאמר ה' אל משה לאמר באמצע הפרשה]. ולי נראה טעם כעיקר, דפרשת כל חלב אין עניינה שייך לפרשת צו, ובאה בדרך אגב, לפי שנזכר לפני כן ונכרתה הנפש וגו' לכן סיים הכתוב באיסור חלב ודם דכתיב בהו נמי ונכרתה (ע' בפסוקים כ' כ"א כ"ה כ"ז), אבל אינה מענין הפרשה דקאי בקרבנות עולה ומנחה וחסאת ואשם ותודה ושלמים, אלא כמי שאומר ואגב דאירינן בכריתות נימא בהו מילתא. ולכן באה ללא פרשה כלל. ודו"ק. ולאפוקי מנוסח התימנים שפותחים כל חלב וסוגרים בהמקריב, ואדרבא איפכא מסתברא. [ובתנ"ך ברויאר עשה שיגאה גדולה, שהדפיס ע"פ מסורת תימן בלי לציין שרוב העולם נוהגים אחרת ושכן דעת מרן בכסף משנה. ומי יודע כמה סופרים יכשלו בזה ונוקשו ונלכדו. ויש עדות שבכתר אר"ץ שתייהן פתוחות ואכמ"ל. והערתי בזה לר' מרדכי ברויאר ז"ל במכתב ה) בחשון התשנ"א, וחזר והדפיס במהדורא שניה שתייהן פתוחות, ועל יד "כל חלב" ציין שבספרי אשכנז וספרד אין פרשה, ועל יד "המקריב" ציין שבספרי תימן אין פרשה. ע"ש. ובזה כל אחד ינהג כמנהג אבותיו]. וכבר הארכתי בשו"ת בית

י' (ב) רש"י ד"ה צו את אהרן וכו' ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס עכ"ל. הרב לבוש האורה פירש שרש"י בא ליישב מדוע למעלה בר"פ ויקרא איירי נמי בקרבן עולה ולא כתיב התם צו. אלא דלעיל איירי באדם שמתנדב מנדבת לבו להביא קרבן עולה ולא שייך לשון זירוז, אבל הכא דמירי בתקרות העולה שנשרפת כליל והעור לכהנים ואין לבעלים בה שום הנאה, בא הכתוב וזירז את הכהנים שלא יתעצלו בה ושיזדוזהו להקריבה וכו'. ע"ש. וק"ק שהפסוק כאן מדבר בעולת תמיד ולא בעולת נדבה, כמ"ש (פסוק ה') וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים, ואין לה בעלים כלל. וגם מה שכתב בשפתי חכמים שאין לכהן בה כלום זולתי עורה, וטרחתה מרובה והגאתה מועטת, ולכן באה התורה וזרזה את הכהן להקריבה. ע"ש. קשה, דלא יכון בזה לשון חסרון כיס רק מניעת ריוח. ועוד אמאי לא אשמעינן זה לעיל בר"פ ויקרא בדין עולת נדבה. ולענ"ד נראה פירושו, שעד עכשיו דיבר הכתוב בחטאת ושלמים ומנחה שיש בהם אכילה לבנ"א ולא נראה כחסרון כיס, וגם עולת נדבה שבאה לרצון המקריב לעתים רחוקות ומקרה חד פעמי אינה נראית כחסרון כיס. אבל עולת תמיד שבכל יום בקר וערב, נראית כבזבז ממון בחנם ח"ו, ולזה הוצרך לצוות ולזרז. וזו הסיבה שבפרשת הנרות כתיב נמי צו את בני ישראל (לקמן כ"ד ב) כי יש בהם חסרון כיס, שמן זך כתיב להעלות נר תמיד, ולדעת הרמב"ם גם ביום. וכן בפרשת פינחס (במדבר כ"ח ב-ג) צו את בני ישראל וגו' עולת תמיד, ומוספי שבתות וחגים.

בעל הטורים ד"ה זאת תורת העולה וכו' והתורה נקראת אש וכו' מימינו אש דת למו אותיות תלמוד וכו' עכ"ל. עייני בספר תקלין חדתי (פ"ו דשקלים סוף ה"א) שכתב זה בשם הגר"א. ע"ש. וכבר קדמו בעל הטורים. וע"ע בספר פנינים משלחן הגר"א הנד"מ (עמוד רנט) מה שציין בזה, וכלם לא ראו דברי בעה"ט כאן.

י' (ג) רש"י ד"ה מזדו בד וכו' שתהא כמדתו עכ"ל. ובזה יובן הפסוק בשמואל א' (י"ז ט"ל) ויחגור דוד את חרבו מעל למדיו ויואל ללכת כי לא נסה וגו', ואמרו רז"ל שבלבשו את מדי שאול התאימו למדתו בדיוק ושאול הכניס בו עין הרע ודוד הרגיש בו (עייני רש"י שם ל"ח). ולפי האמור נראה שדרשו כן מלשון מעל למדיו דר"ל למדיו של דוד, שהם כמדתו. ואפשר דהכא דרשי מדכתיב מזדו המ"ם בחיריק, שהיתה צ"ל בפתח כמו וילבש שאול את דוד מדיו (שם י"ז ל"ח), מעל למדיו (ה"ל), וילבש קללה כמדו (תהלים ק"ט י"ח). אבל בחיריק הוא לשון מדה כמו ארוכה מארץ מדה (איוב י"א ט). וכן כתיב באהרן (תהלים קל"ג ב) על פי מדותיו ותרגם יונתן לבושוהי, שלבושוהי היו בדיוק כפי מדתו. ומצינו עוד ביואב (ש"ב כ"ח) חגור מדו לבושו בחיריק, שהיה חגור בדיוק כמדתו כבגדי חייל בתפקידו. וכן תרגם יונתן (שם) אסיר מזרזי לבושוהי, ותרגם אח"כ מצומדת על מנתיו מזרזא על חרציה. ודו"ק.

י' (ד) ומחציתה. כתב הרב מנחה בלולה: ומחציתה במ"ם רצה לומר שוה בשוה,

(ז' כ"ה) **כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו'.** הכוונה ממין הבהמה. ואי אפשר לומר דדוקא חלב של בהמת קרבן אסור מן התורה, דהא כתיב לעיל מיניה וחלב נבלה וחלב טרפה וגו' ואכול לא תאכלוהו, ובדאי שלא יקריבו אותם למזבח. ואין לומר דאסורים משום נבלה וטרפה, דהא מסיים עלה כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו'. ועיין להראב"ע כאן שכתב שלא באה התורה לאסור חלב אלא רק מבהמת קדשים ולא של חולין וכדדייק קרא אשר יקריבו ממנה קרבן וגו'. ודבריו תמוהים, וכבר השיב עליו הרמב"ן באורך. ע"ש. וע"ע להרמב"ן בפרשת ויקרא (ג' ט') ובפרשת ראה (דברים י"ב כ"ג). וע"ע להרב אור החיים (לעיל ג' י"ז) שכתב מכאן פטיש להכות על קדקד הטועה וכו'. ע"ש. ויש להוסיף נופך, שבשר תאווה היה אסור להם במדבר וא"כ כל בהמה כשרה היתה לקרבן, ולזה אמר אשר יקריב ממנה וגו'. וה"ה לדורות בכל חלב שור וכשב ועז. ועיין בגמ' קידושין (דף ל"ז ע"ב) מושב דכתב רחמנא (לעיל ג' י"ז) גבי חלב ודם למה לי (הרי הם חובת הגוף, ופשיטא שנהוגות תמיד)? ומשני סד"א הואיל ובעניינא דקרבנות כתיבי, בזמן דאיכא קרבן ניתסר חלב ודם, בזמן דליכא קרבן לא, קמ"ל. ע"ש. והוא דלא כהראב"ע. ויש מלמדים זכות שהראב"ע התכוון רק לענות כסיל כאולתו, ולעולם גם הוא מודה שיש כרת על אכילת חלב בזה"ל (עיין בספר תולדות חכמי ישראל ח"א עמוד 201). ומצינו כיו"ב בפירוש הקצר להראב"ע ריש פרשת ויקהל על פסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם וגו', שענה לצדוקי אחד שהתורה אמרה "ביום השבת" ואנו מדליקין נר שבת בשביל הלילה ולא ביום. ע"ש"ב בראיות לכאן ולכאן. ולא ענה לו בפשיטות שאין אנו מדליקין רק בערב שבת ותו לא מידי. אלא שכן דרכו לבלבל את הצדוקים לפי מחשבותיהם.

(ח' ה') **את האורים ואת התומים.** עיין לרבנו בחיי כאן שכתב: ובפירוש אמרו מניחין תורה על גבי נביאים אבל לא כתובים על גבי נביאים. ע"כ. וזה דלא כהתוס' ב"ב (דף י"ג ע"ב) בד"ה ר"י וכו' שמותר להניח נביאים על גבי כתובים או איפכא. וכן פסק הרמ"א ביו"ד (סו"ס י"ד). ע"ש. ועיין בשו"ת שואל ומשיב ח"א (ס"ס רי"ח) שתמה על רבנו בחיי. ע"ש. ולק"מ, שהוא חולק על התוס'. ומ"מ מה שכתב ובפירוש אמרו וכו', צ"ע שלא נמצא כן בגמרא. עיין מגלה (דף כ"ז ע"א).

(ח' י"ג) ימלא את ידכם. נ"ל שבכוונה כתיב ידכם לשון יחיד, ללמדנו שכל העבודות במקדש ביד ימין דוקא. וכן בתפלין כתיב וקשרתם אותם לאות על ידכם (ולא ידכם) מטעם הנ"ל.

הפטרות צו

(ירמיה ז' כ"ה) **ואשלח אליכם את כל עבדי הנביאים. ואשלח בגימ' משה. אליכם אותיות מלאכי.** והם הנביא הראשון והאחרון.

(ז' כ"ה) **אבדה האמונה ונכרתה מפיהם.** רומז על בני דורנו ששואלים מה שלומך ועונים בסדר, במקום שהיו צריכים לענות ב"ה.

אבדה האמונה ונכרתה מפיהם. בכל יהודי מיראלי גם הרשע ביותר, טמונה היכולת להיות צדיק, כיון שבנשמתו דולק "ניצוץ של קדושה". ובאמת רבים הסיפורים על יהודים שרחקו מהיהדות כרחוק מזרח ממערב, ושבו בתשובה עד שנעשו צדיקים גמורים ומחברי ספרים. וזהו שדייק הכתוב ואמר: "אבדה האמונה ונכרתה מפיהם", מפייהם דייקא ולא מלבם, כי לכל יהודי יש "זיק של אמונה" שניתן ללבות.

(ט' כ"ב) **אל יתהלל חכם בחכמתו וגו'.** הוא ריב"ז שקראו עליו בגמ' (גיטין דף נ"ו ע"ב) משיב חכמים אחרו ודעתם יסכל. הגבור בגבורתו הוא בר כוכבא או בר דרומא (עיין איכה רבתי פרשה ב' אות ד). עשיר בעשרו הוא נקדימון בן גוריון וחבריו (גיטין דף נ"ו ע"א). וזה שייכות פסוקים אלו לחרבן (שקוראים הפטרה זו גם בתשעה באב). א"נ חכם בחכמתו כמ"ש רש"י איכה (ב' ב') בשם מדרש אגדה בפסוק חלל ממלכה ושריה, אלו שרים של מעלה שהחליפם, הממונה על האור מינה על המים והחליף כל הממונים, לפי שהיו ברשעי ישראל בעלי שם המפורש, ובוטחים הם שישביעו את שרי מעלה להצילם מאש וממים ומחרב, ועכשיו

כשהיה משיביע את שר האש בשמו הוא משיב אין ממשלה זו בידי, וכן כולם. ע"ש. וזהו אל יתהלל חכם בחכמתו (שהוא בקי בשם המפורש ובהשבעות מלאכים) וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע "אותו", כמ"ש בכל קראנו אליו ולא לבריותיו, לא תצווה למיכאל לגבריאל וכו' רק להקב"ה בלבד, והוא יושיענו ויגאלנו שנית ברחמי הרבים במהרה בימינו אמן.

(ט' א"ג) **כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'.** פי' מתי יתהלל החכם בחכמתו רק אם יעשה בה חסד לזולת. וכן הגבור בגבורתו אם יעשה בה משפט להציל עשוק מיד עושקו. וכן העשיר בעשרו אם יעשה בו צדקה. ולכן סיים השכל וידוע אותי כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה כנגד חכמה גבורה ועושר, שהוא ילמד ממני ויעשה כמוני. ודו"ק. וזה פירוש "כי אם" שהוא תנאי במשפט הקודם וכמ"ש המלבי"ם בריש פרשת אחרי (פי' ל"ה). ע"ש"ב. ושור"ד המלבי"ם כאן שפירש כעין זה. ע"ש.

דועה נאמן

אנרות ומכתבים ממרן ראש הישיבה שליט"א

הוצאת ספרי רבותינו במהירות ובפזיזות

בס"ד, ה' חשוון התשל"ו
לכבוד ידידנו מר... ה"ו.
מושב שרשרת (הנגב).
שלום וברכה!

נדרשתי ללא שאלו, נמצאתי ללא בקשוננו, על דבר ששמעתי שמפעלים לחץ על הרב צבאן (שליט"א) בקשר לספרו של הרב המנוח מרא דאתרא במחנה קדשכם הגאון ר' נסים הכהן זצ"ל, לגומרו בהקדם האפשרי, ושמעתי שהתחילו לעשות רינון בדבר ולחשוך חלילה בת"ח וכו'. ובהיות כי הדבר נוגע גם לי שאני מטפל בבירור הספר ובהגהתו, ומי כמוך בתור ת"ח יודע שבירור ספרים ובפרט אלה שהם גירסא דינקותא ממש, טעון טירחא רבה וחיפוש מחיפוש, מה גם בשו"ת הלכה למעשה. אלא שהמון העם אינם יודעים זאת, וחושבים כי הוא סתם אבוד זמן בעלמא, והעיקר הוא שיצא ספר הרב תוך שנה לפטירתו, או יושיענו בו ספורי מעשיות וכו' וכו', העיקר טפל והטפל עיקר. כעת שמעתי שבגלל הלחץ הרב והרינון על כבוד מהר"ק (שליט"א), מבקשים למסור כל החומר תוך שבועיים, מה שמסודר יודפס, והשאר יישאר בגניזה... לכן אני מודיע גלויות: היו לא תהיה!

לו היה הרב המחבר עצמו ז"ל בחיים, ומסר לי כ"ק, היה בודאי ממתין אפילו עשר שנים עד שיצאו מחווריים כשמלה ומלובנים מכל סיג וטעות ושגיאה, ובפרט בענינים של הלכה למעשה. תסביר לכל ההמון הרוגנים והטוענים, וביניהם גם לבני משפחתו וקרוביו של ההמ"ח זיע"א, שאת ספרו של אבא מארי ז"ל הוצאנו לאור כעבור שלש שנים מפטירתו, ודוקא משום כך רבו הביקוש מכל קצוי הארץ, ספרדים ואשכנזים כאחד, כי העריכו את הטייטא הגדולה שהושקעה בו, ותוך חדשים מספר אול מן השוק, אם חושבים לכבודו של הרב ז"ל להוציא ספרו יותר מהר, ידעו כי אין זה לכבוד אלא ח"ו לבושת וגם לחרפה. מי לנו גדול מהרמב"ם שגמר ספרו פירוש המשניות תוך עשר שנים, וחיבורו היד החזקה תוך עשר שנים, והגאון משנה ברורה ז"ל השלים את ספרו בשלשים שנה (1). והרב בעל תורה תמימה השלים את ספרו על התורה בטר"ו שנים. וידוע הפתגם: פרי המהירות חרטת.

אם כל הלחץ הזה מופעל כלפיי, כדי שלא אנוח ולא אשקוט רק לטפל יומם ולילה בספר הרב ז"ל, ה' יודע באיזה יסורין אני מתייסר ומצב בריאותי הרופף, ואין לכם כל הצדקה ללחוץ יותר. אם אתם מוכנים למסור שארית הספר למיגה ת"ח מומחה (אני מצדי ממליץ על ר' נסים כהן נכדו של מהרמ"ך זצ"ל) לברר אותו, אין הכי נמי, אך לזרוק שארית הספר לגניזה חס וחלילה, זה עוול שלא יכופר, ואוי להם למטפלים בכך מיום הדין ומיום התוכחה!!

אקווה שיגרא מכתב זה לכל הנוגעים בדבר, כולל לבני משפחת הרב ולמהר"ק (נר"ו), ולקראו אותו ברבים ביום שבת-קדש, ותכל תלונותם מעלי וגו'.

החותם ברגשי כבוד ובידידות נאמנה
נאמן ס"ט

*

בס"ד, יום א' י"ד חשוון התשל"ו
לכבוד מו"ר ועט"ר הרה"ג הגדול מההר"ק (מורנו הרב רפאל כדיר צבאן שליט"א).
קבלתי מכו"מ, וחלילה אין לי על כת"ר מאומה, כי שמעתי דבת רבים מגור מסביב וגו' וכתבתי לר' נסים... הי"ו עד"פ [=על דגא פתגמא], ובקשתי להראות מכתבי לכת"ר אולי תשקוט תלונתם מעלינו לזמן מה. כעת נשארו "ב"ש"ת ביו"ד אה"ע וח"מ, וה' יעזרני לגומרם בהקדם איה"ב, ואשלח הכל לכת"ר בבת אחת בלי"ן. אבקשו לשלוח לי כל הגליונות הנדפסים מספר אחימלך הכהן לעבור עליהם העברה בעלמא ואחזרים לו, כי יש לי כמה תקונים ומלואים מוכנים לסוף הספר בס"ד.
איש מצליח ח"ב עומד בהגהה שניה וכבר נגמר פתח השער וההסכמות וכו', נשאר עוד מפתחות ומלואים בסוף הספר. וה' יעזרנו לברך על מהומה אכ"ר.

יש אחד בחו"ל ממשפחת כהן שנשא אשה ממשפחת דהבי הידועה בחזקת חללים, האם זה נכון? והאם כדאי לפרסם למשרד הדתות (כעת האיש נמצא בארץ) שידעו שבנותיו חללות ואסורות לינשא לכהנים, או כדאי להעלים כמ"ש (קידושין דף ע"א ע"א) משפחה שנטמעה שנטמעה?
המצפה לתשובתו וש"ש ואל"ש [אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום].

נאמן ס"ט

1. על זה השיב לי במכתב (מיים כ"ח חשוון תשל"ו) בזה"ל: משפחת דאבי שכחתי ולא כוונתה שתקתי, כן אני שומע מזמן ככה שקורין אותם משפחת דהבי כאלו זה שנספל ונעשה רק מוזהב. כמו כסף מוזהב... אבל מי יאשר את זה עד שתכריז עליהם.
עוד בה, שמקובל ג"כ על משפחת חדאד מלחארה הצגירה שהם חללים, ופעם בחיי של מהרמ"ך דריהם זצ"ל הפרידו אדם אחד ביום חתונתו במושב תלמים מצד שהוא כהן והיא חדאד מבנות משפחה זאת. ועכ"ז לא אשתמיט תנא להודיע עליהם למשרד הדתות ולומר שהם חללים. ואם תודיע ג"כ אני לא חושב שירשמו את זה עד שימצאו מקור מוסמך לזה... ורוב שלום וברכה מהצעיר ע"ה רפאל כצ"ר צבאן ס"ט. וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"ב חאה"ע סי' א' אות ג'.

חזמש בית נאמן זיקרא

ממון ראש הישיבה הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א

סליל: הדגום אונקלוס שנה ונבדוק סודרש עתי"ר עיקר שסודי חסביים.
בעל הערוך, וילדות אודון.
עם חידושי:

- 1 **בית נאמן**
חידושים, ביאורים ופרפראות על חומש זיקרא
- 2 **לאקמי גידים**
תקנים והערות בדרגים אונקלוס
- 3 **קונטרס הערות**
במפרשים ונדפסים במקור את גדלות, ועוד

לפרטים
והזמנות >> 03-6714821 | 050-415-85-65 | kisc821@gmail.com

ערך מספיי ממון ראש הישיבה שליט"א

בשורה טובה לשוחרי התורה!

לחג הפסח

הגדה של פסח כולל שיר השירים עם תרגום עם פירוש למרון רבי חיים חי חיותה
הכהן צוק"ל
עם הגהות של תלמידו הרב"ג רבי רפאל
כצ"ר אבאן צוק"ל
במהדורא חדשה ומתוקנת עם הספות רבות.

לימי ספירת העומר

וחג השבועות

חלק א'- ביאור על מסכת אבות ודרשות במעלת התורה
חלק ב'- פירוש על משלי, מגילת רות, וכן אזרות לחג השבועות

להזמנות:

מוסדות חכמת החמים: 08-6727523 (שילוחה 6)

בני ברק: חנות ספרים של ישיבת כסא החמים עזריאל 26

ומגדל חנואל עד

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות הגאון הגדול רבי חנואל כהן שליט"א ראש ישיבת 'בנימין אמר' ברכיה

הסייגים לטובתנו

(נערך ע"י הר"ג רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא (במדבר י"ט, ט"ז).

רוחות זרות

השבת נקרא פרשת פרה. פרשה זו מוברת על טומאה וטהרה, בשביל לטהר את טמאי המת היו מזים מאפר פרה אדומה. כתוב: "וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא", דהיינו אם היה כלי פתוח באוהל המת, נטמא הוא ומה שבתוכו. אבל אם הכלי היה "צמיד פתיל" - סגור וקשור, מה שבתוכו לא נטמא.

אומרים בעלי המוסר דבר נפלא מאד. בעבודת ה' אדם צריך להיות סגור מכל הכיוונים, שיהיה לו צמיד פתיל, לא יהיה כלי פתוח. אין בעיה שאדם יהיה פתוח ובעל דעות בכל מיני עניינים, אבל להיות פתוח לרוחות זרות שמנשבות זו בעיה חמורה, ברגע שנכנסים רוחות זרות הן כבר עלולות להפוך את הכל.

לצערנו היום מנשבות הרבה רוחות זרות. לפעמים אדם חושב: "אני תמיד מקפיד על המצוה הזו, לא נורא אם פעם אחת לא אקיים אותה. אני עושה ויודי לפני השינה, עושה ויודי ביום הכיפורים, ה'סלח לי"... לא! אסור לפתוח פתח! אם פותחים עלולים חלילה לטמא את הכל! אל תתן פתח לעבירות ולמדות הרעות.

רופא כל מחלה

סבי מרן רבי רחמים חי חיותה הכהן ע"ה בספרו מנחת כהן, מביא על זה משל נפלא מאד. היה פרופסור גדול שקרה לו נס, והוא חשב מה יכול לעשות כדי להודות לה' על הנס שנעשה לו. סעודת הודיה לא הספיקה לו, הוא רצה לעשות משהו יותר מיוחד. לאחר מחשבה רבה, החליט שבאותו יום שנעשה לו נס יקבל חולים בחינם ללא תשלום, וכך יפרסם את הנס. הוא היה רופא מיוחד, ברוך אומר ועושה. הגיע היום המיועד, באו אנשים אחד אחרי השני, זה נכנס וזה יוצא. בתוך כל האנשים הגיע אחד לבקש רפואה, בדק אותו הרופא ואמר לו: "סליחה אדוני, אתה בריא כמו שור, אין לך שום מחלה!". אמר לו: "יש לי מחלה אחרת, מחלת העוני"... שאל הרופא: "אבל אני לא נותן צדקות, אני רופא, מדוע פנית אלי?". ענה העני: "גם העוני הוא מחלה, אתה לא פרטת אילו מחלות אתה מרפא, אני מבקש שתרפא אותי חינם כמו כולם". אמר לו הרופא: "טוב, אנסה לדאוג לך, אבל תעשה בדיוק מה שאני מצווה אותך, לא תסור ימין ושמאל!".

הסכים האיש. אמר לו הרופא: "הנה, קח כסף, קנה חליפה של 'ג'נטלמן', משקפיים מיוחדות עם מסגרת מזהב, תיק של מנהלים, ותבוא אלי". הלך העני, עשה כציוויו של הרופא וחזר. סידר אותו הרופא והורה לו: "עכשיו תלך לבורסת היהלומים ברמת גן, תנכס לחנות היהלומים ותציג את עצמך בתור סוחר יהלומים שמתעניין בסחורה. ברגע שאף אחד לא רואה אותך, תעשה את עצמך כאילו לקחת משהו מהחנות ותברח". תמה העני: "אבל ירדפו אחרי, תפסו אותי וימסרו אותי למשטרה!". אמר לו: "אל תדאג, אני אחיה למטה ואסדר לך את העניינים".

בריחת שוא...

הלך האיש, הראה עצמו כאילו לוקח דבר מהחנות וברח. אנשים רואים אדם בורח מחנות תכשיטים, מכוון כולם רודפים אחריו וצועקים: "גנב! גנב!". לאחר דקות בודדות תפסו אותו, באו להפליא בו את מכותיהם, וכאילו במקרה הזדמן הרופא הואו שם, עצר אותם ואמר להם: "רבותי, עזבו אותו, מה אתם רוצים ממנו?". אמרו לו: "הוא גנב!". אמר להם: "גנב? אני מכיר אותו ועשרות שנים, אדם ישר ונאמן, לעולם לא יקח דבר שאינו שלו!". התפלאו הנוכחים:

"אבל ראינו אותו גונב!". אמר להם: "ראיתם? איפה? לא יכול להיות!". התעקשו האנשים: "אם כדברייך, תן לנו לבדוק בכל הגוף שלו אם לא החביא שם איזו טבעת יהלום". אמר הרופא: "ככה להפשיט אדם לעיני כולם? לבייש אותו? אם אתם רוצים, אני יכול להציע כך. נתערב על חמשים אלף דולר, אם האדם הזה גנב, הרווחתם את הגניבה וגם חמשים אלף דולר, אבל אם הוא לא גנב, אתם נותנים לו חמשים אלף דולר על הצער והבזיונות שעשיתם לו, והוא יצא לחופשי".

הם היו בטוחים במאה אחוז שהוא גנב, ולכן הסכימו לעסקה. שמו שני הצדדים חמשים אלף דולר אצל שליט, הפשיטו את בגדי הנאשם, מחפשים ומחפשים וכמוכרן לא מוצאים דבר. התחרטו על העסקה, אבל אין מה לעשות, הכסף כבר החליף ידים. אמר להם הרופא: "בפעם הבאה אל תמהרו לחשוף בכשרים". לקח הנאשם את הכסף והלך שמח וטוב לב, לא לפני שהזהיר אותו הרופא: "תשמע חביבי, החולי שלך נגמר, לך תפתח עסק עם הכסף הזה ואל תחזור אלי עוד פעם לבקש פרנסה".

שחקן במציאות

אבל "צתה זו שמשלחה וחוזרת" (ע"פ יבמות דף ק"ג ע"ב)... לאחר שנה, באותו היום שהרופא מקבל קהל חנם, שוב חזר אותו אדם עם אותה המחלה... כעס עליו הרופא: "למה לא עשית עסקים טובים? בשביל מה עשית את כל הסיפור הזה? תשמע, אני לא מרפא מחלה יותר מפעמיים, הפעם אני מוכן לרפא אותך, אבל זו הפעם האחרונה!". הסכים העני בלי תבירה והקשיב להוראות הרופא. אמר הרופא: "תבוא עם אותם בגדים כמו בפעם הקודמת, תלך לאותה חנות, תתעניין ביהלומים, אבל הפעם כשלא רואים אותך, באמת תיקח יהלום יקר ותברח". אמר לו העני: "אבל הם ירדפו אחרי ויראו את היהלום". הרגיע אותו הרופא: "אל תדאג, הכל יהיה בסדר".

העני ידע שהרופא לא מאכזב, הלך לאותה חנות והחל מתעניין ביהלומים: "כמה זה עולה? כמה זה שווה?" וכן הלאה. תוך כדי הדברים, השליך את היהלומים שהיו לו ביד, שמר כמובן יהלום אחד לעצמו וברח משם בריצה. באו העובדים לרדוף אחריו, אבל מיד עצר אותם בעל החנות ואמר להם: "עזבו אותו, הוא שחקן, אתם לא זוכרים מה היה בשנה שעברה?! אתם רוצים שגם הפעם הוא יקח לנו חמשים אלף דולר?! תנו לו לשחק עם עצמו". לימים פגש הרופא את החולה ושאל: "מה קורה עם המחלה שלך?". אמר לו האיש: "אתה רופא מעולה, המחלה עברה כליל..."

דרכו של יצר הרע

אומר הרב, כך דרכו של היצר הרע. בא לאדם ואומר לו בהתחלה שרק יקח דבר קטן, רק יעשה את עצמו, אבל אחרי שהאדם מגיע לזה, היצר הרע אומר לו עשה כך, מחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה והולך ועובד (שבת דף ק"ה ע"ב). בשביל להנצל מזה, אסור להיות "כל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו", חייבים לסגור את עצמנו, לעשות גדרות וסייגים, לא ליפול ברשתו של היצר הרע. חכמים קבעו לנו גדרות, כדי שלא נגיע לאיסורי תורה ממש. יהי רצון שינצח אתנו ובנינו ללכת בדרכי ה', לעשות רצונו ולעובדו בלבב שלם, אמן כן יהי רצון.

מבצעים בזכותם מחקרים תורניים המגביהים את עולם הספרות היהודית והתורנית! לשותפות מהירה הייגו בעת:

08-6727523 או בנדרים פלום

אתם קונים אנוחנו ואנחנו לזכותכם

הצחנות יקרה אפס

לשיבתנו הקדושה

דרושים

שזתפים

לדבישת ספרי קודש, ספרי רבותינו, ראשונים ואחרונים, ספרי ש"ס ופוסקים עבור הבחורים המצוינים שלנו, ההוגים בהם יזמם ולילה!

מדבקת הנצחה תודבק ע"ג הספר

גדולי וצדיקי הדור פסקו:

והזוכה לתמוך

במפעל צדקת ה' ותורתו הקדושה הזו, יתקיימו בו כל הכרכות שבתורה הקדושה

וכל העוזרים

יתברכו להיכלל בכסא של רחמים בדין של ר"ה ז"ל

מי שתומך באברכים הקב"ה

יברך אותו ככפלי כפליים ולא ידע מהסוד ויצעק כל ימיו

כל התורם ידע שהוא

שם את כספו בידיים נאמנות ונדול שכרו בעולם הזה ובעולם הבא

וכל המסייעים בידם

יקבלו בהזרה אלק פעמים מידו של הבורא יתברך בנות ושלותה וכשלוש בית ונעים צדיקים וכסריאות...

מגבית קמחא דפסחא לאברכים עמלי תורה!

ניתן לתרום בהעברה בנקאית:

לפקודת 'תמוז דאורייתא' - י"ד יעקב (ע"ד)

בנק דיסקונט סניף 139 מ"ח 166712355 | קוד מוסד: 38365

או בטלפון: 055-676-3536

או בעמדות 'קהילות' ברחבי הארץ

כרטיס אישית ממנין ראש הישיבה שליט"א

כל התורם 720 ש"ח ומעלה

יתברך מפי מנין ראש הישיבה שליט"א בעת רצון

קופת התנדוד

תמכ"ז דאורייתא

שע"י כולל אברכים - כסא רחמים

רח"ד עידאת, רח"ב יעקב ברוך ורח"ב אליהו נסד"א שליט"א

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב הר"ר
שמואל עיזאן שליט"א

גליון
353

או בתאונה?

המאמר הידוע על החגבים - "קרני חגבים". בדיני חגבים האלה הוא היה עוסק. כל דבר בתורה שהוא היה עזוב ולא מטפלים בו, הוא היה עושה בו משהו.
אז הוא כתב מה זה חגב, יש בזה דעות. ואמר שברגע שהיה מעין בזה, הגיע איזה חגב על חלוננו. אז ספרו את זה לרב אלישיב, והוא אמר, לא שמענו כזה, רק בימי הראשונים. מהר"ם ש"ף בסניגית הנפטר בחלון אמר, עין באשר"י (הרא"ש) שבשעה שעסק רבנו יצחק - ר"י בעל התוספות פסוקי האת של כ"ד עופות, בא עוף אחד וישב על חלוננו. ואולי גם כן החגב הזה התחשק לו שרבי חיים יראה אותו... אז זה שבא אליי החגב, בא אליי, אבל הוא לא יאכל חגב מעולם, אפילו ימצא בו את כל הסימנים, פי אין אוכלים חגב אלא במסורת. (גליון 80 הערה 16, וגליון 142 הערה 17, וגליון 303 אותיות ב', ו', ו').

לו הרב: "גמתי בחלום את הדפים האלה". כל הזמן הוא למד, ואי אפשר לתאר את זה. והיה הרב מעודד כל אחד ואחד, אפילו בחורים צעירים. היה אברך אחד שמו רבי אריה, והוא כתב ספר לא גדול שהוא מלא שאלות ותשובות. הוא שולח שאלה לרב, ורוב עונה מלה שמים שלוש, זה הכל. כמו ארזים ותמים. יש בו כמעט אלפים וחמש מאות, אז הלה לרב והוא אמר לו, מה נקרא לו? אמר לו, איך קוראים לה, אמר לו אריה. אמר לו תקרא לו "אריה שאג". (אריה שאג מי לא ירא) (עמוס ג', ח). זאת אומרת כל מי שרואה את הספר, מפתח ממנו... (למה הרב אמר לו את זה? לנודד את הגלגל. והוא הדפיס את זה, כי פכה הרב אמריהיי' במענייני הישיבה והביאו לי ספר "שיח השדה". שיח ראשי תבואת שמו של הרב - שמריה יוסף חיים (האז היה חותם ש"ח). ובספר הזה יש בו כל מיני קנטרסים שלו. ביניהם

למען תספור

שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל

בדורנו יש חכם גדול שקוראים לו "שר התורה". פי הוא כל הזמן למד. הגאון הצדיק רבי חיים קניבסקי. כל ימיו החכם הזה למד תורה וסיים כל שנה ש"ס בבלי וירושלמי וגם הרמב"ם, וגם שלחן ערוך, וגם זהר וספר הבחירה, אין מקום בתורה שלא למד אותו פעם בא אליו רפאל הלפרין ז"ל ואמר לו: הרב, איפה כתוב "ונצא" ברש"י? ענה לו: ברש"י בישעיה מ"ב, שם (ספוק י) הוא אמר: עיר שקלה ימים והולכים שם בפסיונות כמו "ונצא", או רש"י הזכיר את העיר ונצא. אבל אף אחד מאתנו לא קרא את רש"י הזה, ואלו הוא ענה לו על המקום. אומרים כשהוא גמר מסכת רגיל לשתות כוסית יין. פעם אחת. נשאר לו ממסכת ברכות כמה דפים והלה לנות, ויבשם הלה ושתה כוסית יין, אמר לו המשמש: "הרב, הרי עוד לא גמרת את המסכת", אמר

הלכה נאמנה

בכל חדש ניסן לא אומרים תחנון. מרן כותב (בשלו ערוך סי' תכ"ט ס"ב) "אין נופלים על פניהם בכל חדש ניסן, ואין אומרים צדקה בשבת ממנחה, ואין מספידים בו, ואין מתענים בו להזכיר בצבור, והבכורות מתענים בו בערב פסח". ולמה מרן פתח "להזכיר בצבור"? כי אם מתענים בו תענית יארציט שאו תענית יחיד מתר. פעם בחוץ לארץ שאלה אותי אמא של השכן שלנו האם בחדש ניסן היא יכולה לצום או לא? ואמרת לה שלא. בניסן לא צמים. כי הרמ"א כתב אחר כך שנהגו שאין מתענים בו תענית כלל, אפילו יום שמת בו אביו או אמו (ארציט) לא יתענו. אמרת לה: כלם לומדים בספר אחד. היה לי פשוט הדבר הזה. אחרי שנים מצאתי בבית קהנה למורנו ורבנו רבי כלפון משה הכהן (מערכת הנו"ן אות כ"ב) שאומר שתענית יארציט מתענים בניסן, מרן פתח דוקא "להזכיר בצבור" - תענית צבור, אבל תענית יחיד מתענים בניסן, צריך לומר למי שישאל על יארציט: אם אתה רגיל לצום על יארציט, תצום (גם בערב שבת). מי שאינו רגיל לצום ביום יארציט - לא חובה אבל מי שרגיל לצום ביארציט, מתר לו לצום בחדש ניסן. וגם הרמ"א כותב "ונהגו שאין מתענים בו תענית כלל, אפילו יום שמת בו אביו ואמו", כלומר מן הדין יכולים לצום, אבל נהגו שלא לצום. אבל הספרדים לא נהגו ולא ינהגו. (גליון 350 אותיות ג' ו').

ידע תדע

- א. חדש ניסן יש בו מנהגים שונים. מנהג תונס לומר (מפורים עד פסח) פסוקים במוצאי שבת - "חסדי ה' אצירי תהלת ה'" [במגנייה מיוחדת]. היום אין כמעט מי שידע את הפסוקים האלה, דוד ריאחי ז"ל יש להניח שהיה יודע, והיום בידל לחיים ר' מיכאל סטבון מנתניה יודע לשיר אותם. אלו פסוקים מסוף ספר ישעיה (פרק ט"ג) ומסוף מירכה (פרק ז') שפזרים על הנסים ועל הנפלאות. "חסדי ה' אצירי תהלת ה'". ויש אחר כך פיוט "ימינך אל-נגלתה, בנוף היתה הרוחה", זה התהלת הפיוט. (אני לא זוכר את הכל). "בנוף - במצרים - היתה רוחה" - לעם ישראל. ויש מנהג אחר שעושים "תהלל", (או משהו אחר), מתארים בערבית את כל הנסים שהיו לאבותינו. יש אפלה שידעים אותם. הרב שמעון חי אלוף יודע את השיר הזה. (גליון 350 אות ב').
- ב. פעם כתבתי בספר 'בני ח' של מורי ורבי רבי יצחק בוחנין זצ"ל ככה: "לפי התורה השנה מתחילה בניסן, וחכמים קבעו שמתחילה בתשרי". ואבא זצ"ל אמר לי: וכי החכמים חולקים על התורה? אמרת לו: מה אני אכתוב? אמר לי: תכתוב. החדשים מתחילים בניסן, והשנה מתחילה בתשרי. והאבן עזרא הוכיח את זה מפסוק מפרש בפרשת ואלך (דברים ל"א, י'): "מקץ שבע שנים במעד שנת השמטה בחג הסוכות". וכי חג הסוכות זה מועד שנת השמטה? השמטה מתחילה לכאורה בניסן? אלא השמטה מתחילה בתשרי, "במעד שנת השמטה בחג הסוכות" - זו השנה. החדשים מתחילים מחדש ניסן והשנה מתחילה מחדש תשרי. ויש עוד פסוק אחר בפרשת משפטים (שמות כ"ג, ט"ז): "וחג האסף בצאת השנה". מה זה צאת השנה? אלא ודאי שהשנה מתחילה בתשרי, וכתב האסוף כבר יצאה השנה הקודמת. מכך שיש הבדל בין צאת השנה ובין ראש החדשים. בתשרי כבר יצאה השנה הקודמת, אבל בניסן מתחילים החדשים. זה פותר הרבה דברים. האבן עזרא כותב את זה בפרשת משפטים בהרחבה רבה (שמות"ב ב'). ואפילו שבדרך כלל דבריו קצרים, כותב כאן בהרחבה. (גליון 253 אות ב', וגליון 302 אות א').

פתיל תכלת, מצוות ציצית בשלמות!

הגה"צ רבי שריה דבליצקי זצ"ל
גם אני הולך בט"ק במורקס.
בברכה והצלחה ש. דבליצקי

עוד אין לך תכלת? **הקצף ליד היום וקבל ספוק!**
קו המכר - קו יחיד ויחידים

0799-1000-65 | **זכרתם**

חיזה

מה לניסן אצל יהודה
תשובה לחיה נמצאת בעלון הנוכחי.